



## **Svmma Juris Canonici**

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,  
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,  
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &  
Immunitate

**Strein, Johann**

**Coloniæ Agrippinæ, 1658**

§. 1. De Ecclesia parochiali.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

# TITVLVS III.

## De Parochis, & Curatis.

**P**arochi olim confebantur, dicebanturque, qui peregrinis salem & ligna præbebant, id est, cuncta necessaria teste *Acrone*. Inde Parochias aliquando derivarunt, quibus singulis sui Sacerdotes assignati sunt, ab exhibitione scilicet Eucharistiæ. Verum *Budeus* non Parochias primum, sed paræcias appellatas existimat. Porro decem homines constituere parochiam sententia Interpretum juris Canonici est. At quibus idem est paræcus, quod Parochus, non parum errant, quia paræcus nihil aliud significat, quam indigenam vel incolam, qui domicilium suum in aliquam regionem contulit, quod non magis parochus, quam agricolæ cuiuslibet convenit. *Pompon. De verb. sign. l. Pupilus.*

### §. I.

#### De Ecclesia Parochiali.

**I.** Parochiæ nomen in Iure Canonico duobus modis sumitur. *Primò* pro ipsâ diœcesi *c. si quis 2. D. 92.* ubi dicitur si quis episcopus ordinatus ad parochiam, cuius est electus minimè accesserit &c. *Secundò* pro certâ alicuius diœcesis ecclesiâ, cui assignatus est certus aliquis populus ad perceptionem Sacramentorum, *V. g. S. Martini Bambergæ.* Hoc modo sumpta alicui committitur, ut in eâ Baptis-

mum & alia Sacramenta populo sibi commisso administret. Igitur parochiale beneficium habere dicitur, cui prædicto modo animarum cura tribuitur. In quibusd. locis non distinguuntur parochiæ per limites materiales loci, sed per familias, ut colligitur ex relatione episcopi Aquilani factâ Congregationi Cardinal. *Conc. Tridentini. Tholos. l. 24. Syntagm. c. 15. Silv. V. Parochia.*

**II.** Parochialis ecclesiæ ius consistit in hisce septem 1. ut in eâ festis diebus populus Missam audiat 2. in decimis 3. in oblationibus, & primitiis 4. in pœnitentijs accipiendis. 5. in exhibitione Sacramentorum. 6. in sepulturis. 7. in benedictione nubentium. Ita tamen ut si horum aliquid desit, non continuò perdat nomen suum. Fieri enim potest. *Primò* ut non habeat sepulturam. *Secundò* ut non percipiat decimas, quæ fortè per aliquam præscriptionem, aut privilegium alienatæ sunt: hæc tamen si habeantur, præsertim aliis quibusdam accedentibus præsumi de Parochiâ potest. *Silv. l. cit. Tabiena V. Parochia. Layman. l. 4. Tr. 6. c. 4. n. 1. & 4. Cardin. Tuschus. Lit. P. Concl. 93. & 94. Parochiale Curatorum Lochmayer c. 1.*

**III.** Ad probandum igitur, hanc illamvè ecclesiam Parochialem esse, quatuor requiruntur. *Primò* potestas fori pœnitentialis, ligandi nimirum, & solvendi. *Secundò* locus certis finibus circumscriptus, in quo

H

populus



populus illi ecclesie assignatus habitet. Tertio ut parochus curam exercent nomine suo, quod personam concernit, non vero locum, vel ecclesiam. Quarto ut Sacerdos tanquam rector suo nomine singulariter, non vero cum alijs ad regimen parochiale ecclesie admittatur. Denique illud potissimum attenditur, ut Sacramenta administret ex necessitate, & similiter ex necessitate populus accipiat iuxta *Decisionem Rota 52*. Ideo neque regulares presbyteri, neque saeculares quam diu Parochorum vices gerunt, liceat eadem omnia praestent, Parochi aut Curionis nomen usurpent.

IV. Hinc fit, ut aliquando Plebani, aliquando Rectoris titulo insigniatur Parochus. Nam revera plebem ducit, & regit gregem sibi commissum. Quamquam ex *Scriptum est. de elect.* apparet Plebanum vocari, qui habet sub se plures ecclesias, vel capellas: estque respectu aliorum, qualis respectu suffraganeorum suorum Archiepiscopus. Nam illis quoque ius competit, ut visitando vices & castella circummeant loco episcoporum. Insuper Plebani ecclesia appellatur matrix, quasi mater aliarum, quas sub se continet. *c. Ad audientiam de eccl. adif.* Plebanus autem dici non potest in dignitate constitutus, nisi forte ecclesia, cui praest, simul collegiata sit & sub se capellas habeat cum iurisdictione fori contentiosi. Vnde patet accidentale tantum discrimen esse inter Plebanum, & Rectorem. Nam hic quoque in Germaniam nostram plures sacellanos, & praebendarios sub se habet. Eadem denominatio alicubi tribuitur illis, qui habent Dignitatem, Personatum, vel Prioratum. In his enim & similibus, cum certi nihil legibus defini-

tum sit, plurimum arbitrio & prudentiae tribuitur, ut consuetudini quoque, cuius non minor, quam legis potentia est.

V. Ex eodem fonte manat, quod Sacerdos proprius nuncupetur, in *c. Omnis utriusque sexus. de pen. & rem.* Solus enim ipse ex obligatione, & necessitate Sacramenta administret. *Conc. Tr. Sess. 24 c. 13.* simul *Curatos* dicimus: quae vox tamen latius patet, & tribuitur omnibus, qui aliorum curam ex officio gerunt, quales sunt Decani, Scholaestici, Vicarij perpetui, & similes. Ac proinde omnis quidem Parochus est curatus, sed non omnis curatus est parochus. Illud vero monuisse iuvabit, Parochi, & Sacerdotis proprii nuncupatione non excludi Episcopos, & summum Pontificem, ut nonnulli contendunt, qui Regularium privilegia in audiendis confessionibus impugnant. Sicut enim ipse Pastorum Pastor, summus videlicet, ita Parochorum omnium, & Parochis subditorum parochus est. *Franc. Leo in thesaur. par. 2. c. 1. & 3. Vindicia privilegiorum Francisci à Fonte à pag. 138. & sequ. Azor 11. l. 5. c. 14. Q. 1.*

VI. Qui Ecclesiam Parochialem Monachorum administrent, cum curam animarum in Iure Canonico non vocantur Parochi, sed Capellani. *c. in Ecclesiis. de Capellis Monachorum, ubi Urbanus III.* In Ecclesiis, ubi Monachi habitant, populus per Monachum non regatur, sed Capellanus, qui populum regat ab Episcopo per consilium Monachorum constituatur, ita, ut ex solius arbitrio Episcopi tam ordinatio ejus, quam depositio, & totius vitae pendeat conversatio. *Ita ille.* Alias Capellani, & Capellae nomen latius patet, nec censetur curatus, nisi ex speciali institutione

certum



certum populum habeat. Per se enim Capellania & Capella beneficiū simplex est. *Selva de benef. part. 1. q. 4. Abb. Imola. Azor. n. l. 3 c. 8. Dixi in Iure Canonico non vocati Parochos, quia usus & consuetudo his temporibus aliud jus fecerunt.*

VII. Quando Ecclesia Parochialis accessorie unita est beneficio, vel dignitati alicui simplici, & in eā Vicarius perpetuus constituitur, titulum Parochi, & curam habitualem habet Principalis, curam actualem verò, seu exercitium Vicarius. Secus erit, si vel Vicarius sit temporalis tantum, vel Ecclesia filialis. Tunc enim Rector seu Principalis per se censetur deservire, & illius nomine, qui substituuntur. *c. Cum veniss. De rest. Spol. l. Quod meo. ff. De acquir. poss. Barbosa. in Rubricâ de officio Vicarii. & c. super eo de præbend. Franc. Leo in thesau. Fori Eccles. Par. 1. c. 10. Sylv. V. Vicarius n. 6. Armilla eod. & alii Summ.*

NOTA. In prædictâ Parochialis Ecclesiæ cum dignitate vel Canoniatu unione cavendus est abusus, qui nonnullis in locis invaluit, ut cum Parochi titulo fructus potissimos principalis ad se pertrahat, vix tantillo relicto, unde Vicarius honestè vitam toleret, quamvis onera omnia solus sustineat.

§. II.

*De dignitate Parochi & obligatione residendi.*

I. Parochus quia Episcopi vices gerit, qui dicitur Rector parochialis, *c. bona rei 12. q. 2.* ob id alijs videtur præferendus secundum Reg. 1. *si eum s. qui iniuriarum ff. si quis cautionibus.* Cumque pasto-

ralis cura sit difficilis & periculosa, merito iudicatur pretiosa. Hinc *Molanus de Canonis l. 2. c. 14.* Canonico censet præferendum esse parochum: tum quia munus ipsius est ars artium. *c. Cum in illis de præb. tum quia major in illo scientia & discretio requiritur. c. pen. de ata. & qual. ordin.* Denique quia non exigitur in Canonico Ordo Sacerdotii, quemadmodum in Parocho. Quæ ut vera sint, absolutè loquendo, non admittent in Germaniâ nostrâ Canonici Cathedralis, quamvis nec scientia nec ordinum sacrorum dignitate conspicui forent. Nec desunt tituli illis, quibus præferantur. Extant quoque apud *Barbosam Decisiones Congregationis Sacrorum Rituum*, ubi fol. 84. in funeribus & processionibus publicis primus locus Cathedralibus Canonis tribuitur, ut qui collaterales consilarii & quasi domestici sint ipsius Episcopi. *Barb. Par. 1. c. 9. n. 6. Franc. Leo in thesau. Eccl. Par. 1. c. 9.*

II. In propriâ Ecclesiâ Rector omnes majores & superiores antecedit in dicendis Missis solennibus & alijs quibuscunque concernentibus officium ipsius. Nam etiam major minori cedit in domo sua, & quilibet in proprio munere alijs præferatur, quamvis extra illud cedere debeat. Ob eandem causam Rector Ecclesiæ Parochialis tanquam illius caput ante alios thurificandus est, juxta definitionem *Congreg. Rituum. apud Barb. to. cit.* qui addit, nihilominus, Parocho non in sede, sed in scamno sedendum.

III. Ut inter plures Parochos sive regulares, sive sæculares debitus ordo servetur, attendenda est ipsarum Ecclesiarum majoritas & prærogativa, & censuit sacra Congregatio Rituum in una Astensi 27.